

УДК 81'373.611:78.03 (=161.2, =152.51)
DOI <https://doi.org/10.32782/bsps-2025.9.10>

МУЗИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В КОРЕЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ: ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНИЙ І ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ (НА МАТЕРІАЛІ НАЗВ ТРАДИЦІЙНИХ МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТІВ)

Мирослава Корецька

здобувачка вищої освіти кафедри корейської і японської філології
факультету східної і слов'янської філології
Київського національного лінгвістичного університету
вул. Велика Васильківська, 73, м. Київ, Україна
e-mail: myroslava.koretska@knlu.edu.ua

Людмила Рибачківська

кандидат філологічних наук,
завідувачка кафедри англійської мови і перекладу
факультету східної і слов'янської філології
Київського національного лінгвістичного університету
вул. Велика Васильківська, 73, м. Київ, Україна
orcid.org/0000-0002-5860-5550
e-mail: liudmyla.rybachkivska@knlu.edu.ua

Анотація. У статті розглянуто лексико-семантичні й етимологічні особливості назв традиційних музичних інструментів у корейській та українській мовах. З'ясовано, як культурні та історичні чинники впливають на формування термінології в обох мовах та які закономірності простежуються у способах творення назв інструментів. Значну увагу приділено впливу міжмовних контактів, зокрема запозичень із китайської, італійської, тюркських мов, що відображається у структурі та семантиці термінів. Проаналізовано звуконаслідувальні елементи (ономотопею) та описові маркери, які уточнюють призначення й властивості інструментів, як-от корейські терміни 장구 (джанггу), 단소 (дансо), 비파 (біпа) та українські «зозуля», «ріг». Виявлено відмінності у формуванні музичної термінології: у корейській мові частина назв пов'язана з історичними державними утвореннями (наприклад, 가야고 (каяго)), тоді як в українській мові подібні зв'язки трапляються рідше. Це засвідчує, що, попри спільні закономірності, кожна мова відображає власні культурні й історичні особливості. Практичний аналіз дав змогу визначити основні способи творення термінів та їх семантичне навантаження, що може бути використано у перекладі, викладанні музики та створенні навчальних матеріалів. Результати дослідження підтверджують важливість порівняльного підходу для розуміння музичної термінології та її культурного контексту. Перспективи подальших досліджень охоплюють аналіз сучасної музичної лексики (зокрема, термінів К-Поп), вивчення впливу перекладу та міжмовних контактів на розвиток музичних терміносистем. Окрім того, систематизація та створення порівняльних баз даних назв інструментів допоможуть розширити можливості практичного використання таких матеріалів у навчанні, перекладі та міжкультурній комунікації. Отримані результати сприяють глибшому розумінню взаємозв'язку мови, культури та музики й демонструють, як традиційні музичні інструменти відображають національні та історичні особливості кожного народу, формуючи водночас спільні закономірності у способах творення музичних термінів.

Ключові слова: музична термінологія, семантика, традиційні музичні інструменти, порівняльний аналіз, міжкультурна комунікація, етимологія.

**MUSICAL TERMINOLOGY IN KOREAN AND UKRAINIAN:
LEXICAL-SEMANTIC AND COMPARATIVE ANALYSIS
(BASED ON THE NAMES OF TRADITIONAL MUSICAL INSTRUMENTS)**

Myroslava Koretska

Higher Education Applicant at the Department of Korean and
Japanese Philology Faculty of Oriental and Slavic Philology
Kyiv National Linguistic University
Velyka Vasylkivska Str., 73, Kyiv, Ukraine
e-mail: myroslava.koretska@knlu.edu.ua

Liudmyla Rybachkivska

Candidate of Sciences in Philology,
Head of the Department of English Language and Translation
Faculty of Oriental and Slavic Philology
Kyiv National Linguistic University
Velyka Vasylkivska Str., 73, Kyiv, Ukraine
orcid.org/0000-0002-5860-5550
e-mail: liudmyla.rybachkivska@knlu.edu.ua

Abstract. The article examines the lexical-semantic and etymological features of the names of traditional musical instruments in Korean and Ukrainian. It explains how cultural and historical factors influence the formation of terminology in both languages and what patterns can be traced in the ways of creating names for instruments. Considerable attention is paid to the influence of interlingual contacts, in particular borrowings from Chinese, Italian, and Turkic languages, which is reflected in the structure and semantics of terms. Onomatopoeic elements (onomatopoeia) and descriptive markers that specify the purpose and properties of instruments, such as the Korean terms 장구 (janggu), 단소 (danso), 비파 (bipa) and the Ukrainian зозуля, піз, are analysed. Differences in the formation of musical terminology have been identified: in Korean, some names are associated with historical state formations (e.g., 가야고 (gayago)), while in Ukrainian such associations are less common. This shows that, despite common patterns, each language reflects its own cultural and historical characteristics. Practical analysis made it possible to identify the main ways of creating terms and their semantic load, which can be used in translation, music teaching and the creation of teaching materials. The results of the study confirm the importance of a comparative approach to understanding musical terminology and its cultural context. Prospects for further research include the analysis of contemporary musical vocabulary (in particular, K-Pop terms), the study of the influence of translation and interlingual contacts on the development of musical terminology systems. In addition, the systematisation and creation of comparative databases of instrument names will help to expand the practical use of such materials in teaching, translation and intercultural communication. The results obtained contribute to a deeper understanding of the interconnection between language, culture and music and demonstrate how traditional musical instruments reflect the national and historical characteristics of each people, while at the same time forming common patterns in the ways musical terms are created.

Key words: musical terminology, semantics, traditional musical instruments, comparative analysis, intercultural communication, etymology.

Постановка проблеми. У сучасному світі дедалі більше зростає вплив корейської індустрії розваг, зокрема феномену К-Поп, у зв'язку з чим актуальним стає вивчення музичної термінології та її зіставлення з українською. К-рор не лише популяризує сучасну музику, а й стимулює інтерес до традиційних музичних інструментів, які все частіше поєднуються із сучасними звучаннями у творах виконавців. Це створює новий простір для міжкультурної комунікації та формування нових музичних понять у перекладацькій практиці.

Питання музичної термінології окреслено в роботах С. Булик-Верхоли, Л. Соколової, D. Lee, В. Деньковича, Т. Сідлецької та інших дослідників. Проте зіставлення музичних термінів корейської та української мов на матеріалі назв традиційних музичних інструментів у контексті сучасної культури залишається недостатньо вивченим.

Отже, проблема полягає у виявленні спільних та відмінних рис лексико-семантичної структури музичних термінів у двох мовах і визначенні культурно-національних

чинників, що вплинули на формування цієї лексики.

Мета і завдання статті. Метою статті є порівняльний аналіз лексико-семантичних особливостей музичної термінології корейської та української мов у назвах традиційних інструментів. Для реалізації поставленої мети передбачено виконати такі завдання: проаналізувати наукові праці, присвячені проблемі музичної термінології та принципам її класифікації; визначити семантичні та етимологічні риси назв традиційних музичних інструментів у корейській та українській мовах; виявити подібності та відмінності у способах творення відповідних термінів.

Предмет та об'єкт дослідження. Об'єкт дослідження – музична термінологія корейської та української мов. Предмет дослідження – лексико-семантичні особливості назв традиційних музичних інструментів у корейській та українській мовах, їх порівняльний аналіз з урахуванням культурно-національної специфіки.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Музична термінологія є специфічною підсистемою лексики, що включає назви музичних явищ, технік та інструментів. Як зазначає Christophe Roche, термін відображає не лише слово, а й поняття (концепт), яке воно позначає, тобто певну когнітивну й культурну категорію [1, с. 1]. У контексті музики це означає, що назви традиційних інструментів відображають не лише їх звукове позначення, а й містять інформацію про будову, спосіб гри, матеріал виготовлення та історико-культурне значення.

С. Булик-Верхола аналізує лексико-семантичні процеси в українській музичній термінології, показуючи, що архаїзми та історизми поступово виходять з активного вжитку, тоді як запозичення й діалектні назви поповнюють терміносистему, що свідчить про її динамічний розвиток [2].

В. Денькович досліджує символіку українських народних інструментів і підкреслює, що їхні назви виконують не лише комунікативну, а й культурно-символічну функцію [3, с. 84].

Класифікація музичних інструментів у сучасній музикознавчій практиці зазвичай ґрунтується на фізичному принципі утворення звуку. Згідно з Lee (2019), система

Hornbostel–Sachs поділяє музичні інструменти на такі основні категорії: **струнні** (*Chordophones*), **духові** (*Aerophones*), **ударні** (*Idiophones* та *Membranophones* [4, с. 74]. У корейській музичній традиції до струнних належать 가야금 (каягим), 해금 (хегим); до ударних – 장구 (чангу), 북 (бук), до духових – 대금 (тегим), 피리 (пхірі) [5]. В українській музичній традиції ударні інструменти представлені бубном і бугаєм; духові – сопілкою та сурмою; струнні – кобзою, бандурою й торбаном [6, с. 76–80]. Окрім того, музичні інструменти можна класифікувати за матеріалом виготовлення, способом гри та історичною належністю, що дає змогу глибше аналізувати особливості музичної термінології.

У корейській музичній термінології назви інструментів часто відображають **походження, конструкцію та звук**. Наприклад, 가야금 (каягим) складається з 가야 (кая) – назва історичного регіону Кая. Назви 해금 (хегим) та 장구 (чангу) демонструють інформацію про форму інструмента та спосіб гри [7].

В українській музичній термінології назви інструментів зазвичай пов'язані з їхньою **функцією, способом гри або характером звучання**. Це можна проілюструвати на прикладі сопілки: сама назва походить від дієслова *soniti* – видавати свистячий звук, характерний для цього інструмента. Така етимологія відображає лексико-семантичний зв'язок між терміном та його звуковою або функціональною характеристикою, що є типовим для українських народних музичних інструментів.

Таким чином, формування музичних термінів у корейській та українській мовах відбувається за подібними принципами: морфологічна структура й семантичне мотивування назв інтегрують лінгвістичний, функціональний і культурний аспекти, що створює підґрунтя для подальшого порівняльного аналізу.

Щоб підтвердити зазначені положення та детальніше дослідити закономірності лексико-семантичного формування назв музичних інструментів, доцільно провести практичний аналіз конкретних прикладів традиційних інструментів обох культур. Для цього аналізу буде використано по дев'ять назв музичних інструментів із корейської та української мов.

Першою категорією для аналізу будуть розглянуті **струнні інструменти**.

Українські традиційні струнні інструменти:

1. Гуслі – назва походить від слов'янських слів «*густити*», «*гудіти*». Це дерев'яний щипковий інструмент трикутної форми з натягнутими струнами [6, с. 75].

2. Басоля (басок) – різновид віолончелі українського походження. У Центрі та на Сході України переважає чотириструнна форма, на Заході – триструнна. Інструмент виконує функції баса в ансамблі [6, с. 76].

3. Кобза – щипковий інструмент з овальним корпусом, шийкою з ладами, струнами та приструнками. В. Ємець наводить дві версії походження кобзи. Згідно з першою, кобза є одним із найдавніших музичних інструментів азійського походження і вже в XII ст. був відомий серед половців; звідти він перейшов до татар, а згодом потрапив і в Україну. Друга версія пов'язує походження кобзи з турецько-татарськими народами, що підтверджується наявністю подібного інструмента у сучасних турків – «*кобуз*», який за формою нагадує давню кобзу [8, с. 3].

Корейські традиційні струнні інструменти:

1. 거문고 (*гомунго*) – назва інструменту має давню історію. Згідно з історичними текстами 삼국사기 (Самгук Сагі, «Історичні записи трьох держав Кореї»), за часів держави Когурьо король Сан-Ак придумав назву для семиструнного інструмента. Під час виконання мелодій на цьому інструменті до нього прилітав чорний журавель і «танцював» під музику. Назва утворена з формем 고 (го) – «струнний інструмент, цитра» та 거문 (гомун) – «чорний». Компонент 고 (го) запозичений з китайського ієрогліфу, який позначав струнні інструменти сімейства цитр. Таким чином, назва означає «чорна цитра», що вказує як на матеріал виготовлення (чорне дерево), так і на тип звуковидобування – щипковий [5, с. 20–21].

2. 가야고 (каяго) – інструмент названий на честь Королівства Кая, де його було винайдено. Це надає інструменту статус історичного маркера корейської музичної та культурної ідентичності [5, с. 27].

3. 비파 (біпа) – назва інструменту виконує кінетичну та ономотопеїчну функції, оскільки описує основні рухи пальців під час гри: 비 (*бі*) – «вниз», 파 (*па*) – «вгору». Такий

підхід підкреслює техніку виконання та специфіку гри на інструменті [5, с. 33].

Наступна класифікація, яку ми розглянемо, – духові інструменти.

Українські народні духові інструменти:

1. Окарина (зозуля) – назва походить з італійської «*гусятко*». Інструмент має шість отворів для пальців, що забезпечує багатий звуко-ряд і тембр. Окарина звуконаслідує виття звірів та спів птахів, особливо кування зозулі [8, с. 78].

2. Дуда (коза) – народний духовий інструмент язичкового типу. Складається з повітряного міха (зі шкіри кози або барана), трубки нагнітання повітря, ігрової трубки з 5–6 отворами та басової й квінтової трубок. Дуда використовувалася пастухами та козаками для виконання як протяжних, так і швидких імпровізаційних мелодій [8, с. 78].

3. Ріг – давній сигнальний та ритуальний інструмент, виготовлений із коров'ячого рога. В Україні відомий із часів Київської Русі як бойовий інструмент дружин. Ріг видає гучний, пронизливий звук, проте лише поодинокі ноти [8, с. 79].

Корейські народні духові інструменти:

1. 대금 (*тегим*) – назва інструменту є описовим маркером його розміру. Вона складається з морфем 대 (*те*), що означає «великий», та 금 (*гим*) – «бамбукова флейта». Таким чином, назва означає «велика бамбукова флейта», яка є найбільшою традиційною флейтою Кореї. Великий розмір інструмента зумовлює насичений тон та потужну виразність у виконанні [5, с. 47].

2. 향피리 (хянпхірі) – назва інструменту є культурно-класифікаційним маркером, оскільки морфема 향 (*хян*) означає «місцевий, корінний». Інструмент використовували для виконання придворної музики, народних пісень та імпровізаційних жанрів [5, с. 54].

3. 단소 (дансо) – назва інструменту є описовим маркером його розміру. Вона складається з морфем 단 (*дан*) – «короткий, невеликий» та 소 (*со*) – «вертикальна флейта». Назва відображає конструктивну властивість інструменту (довжина приблизно 43 см), що робить його придатним для делікатної орнаменталізації та легкого опанування [5, с. 57–58].

Остання категорія, яку ми розглянемо, – ударні інструменти.

Українські народні ударні інструменти:

1. Бугай – назва походить від італійської *frictio* («тертя»). Це західноукраїнський фрик-

ційний інструмент, що імітує ревіння бугая (бика). Складається з дерев'яного циліндра, обтягнутого шкірою, із прикріпленим пучком кінського волосся. Звук утворюється шляхом смикання мокрими руками за це волосся [8, с. 80].

2. Бухало – великий, але компактний український барабан із прикріпленою тарілочкою. Використовувався переважно в танцювальній музиці. Кріпився до пояса, а звук отримували за допомогою калатайки по барабану та металевого прутика по тарілці [8, с. 80].

3. Тулумбас – різновид української литаври, поширений серед запорізьких козаків у XVII ст. Це великий казаноподібний барабан, обтягнутий шкірою, по якій ударили калаталом. Тулумбаси мали різні розміри, зокрема, великі моделі (*набати*) використовувалися попарно та перевозилися на конях [8, ст. 80].

Корейські народні ударні інструменти:

1. 장구 (джанггу) – двоголовий барабан у формі пісочного годинника, також відомий як 요고 (його) – «поперековий барабан». Лексично інструмент створює контраст між вищими і нижчими тонами, імітуючи звук дощу. Його походження, ймовірно, запозиччене або сформувався під впливом індійського прототипу (*дамару*). Широке використання джанггу датується часами Когурьо [5, с. 66–67].

2. 쟁과리 (кквенггварі) – невеликий ручний дзвін, також відомий як 쇠 (све) або 소금 (согим) – «малий метал». Виконавець на ньому, 상쇠 (сангсве), є лідером ансамблю. Назва інструменту, ймовірно, є оноματοпечною, імітуючи його різкий, дзвінкий звук, та етимологічно пов'язана з терміном «метал» (쇠). Сам інструмент 쟁과리 (кквенггварі) символізує звук грому [5, с. 62].

3. 징 (джінг) – великий ручний дзвін із глибоким, резонансним звуком, який огортає ансамбль та позначає основні ритмічні межі, створюючи відчуття порядку. Викорис-

товувався у придворній та військовій музиці. Інструмент символізує вітер [5, с. 64].

Проаналізована інформація щодо лексико-семантичних та етимологічних властивостей назв традиційних музичних інструментів обох мов показала такі закономірності їх творення. У корейській та українській мовах простежуються запозичення з інших мов і культур (китайська, італійська, тюркські мови), що здійснювалося через окремі морфеми. Окрім того, назви обох мов мають звуконаслідувальні властивості (ономатопея), наприклад «зозуля» та 장구 (джанггу). Часто назви формуються через описовий маркер, як-от «ріг», 단소 (дансо) або 비파 (біпа). Серед відмінностей слід зазначити, що в корейській мові частина термінів походить від назв державностей (가야고 (каяго)), що підкреслює історико-культурний контекст їх виникнення. Таким чином, способи творення термінів музичних інструментів у корейській та українській мовах подібні, проте кожна мова відображає власні культурні особливості та історичний вплив державності України та Республіки Корея на формування музичної термінології.

Висновки і перспективи подальших розробок у даному напрямі. Порівняльний аналіз підтвердив, що способи творення термінів у двох мовах подібні за структурою та семантикою, але кожна терміносистема має власні національні та історико-культурні особливості. Теоретичні положення щодо класифікації музичних інструментів, семантичних та етимологічних термінів були підтверджені практичним аналізом і дають змогу глибше розуміти взаємозв'язок мови, культури та музики.

Перспектива дослідження полягає у розширенні аналізу сучасної музичної термінології, створенні порівняльних словників і баз даних музичних термінів для практичного застосування у перекладі, викладанні музики, відкриваючи нові можливості для подальших лінгвістичних і міжкультурних досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

1. Dans TOTH. *Terminologie et Ontologie: Théories et Applications*. TOTH 2007: *Terminologie et Ontologie*. Annecy, France. 2007. URL: https://christophe-roche.fr/Bibliographie/2007/Ontoterminologie_TOTH_2007.pdf (дата звернення: 19.11.2025).
2. Булик-Верхола С. Лексико-семантичні процеси в українській музичній термінології. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». 2013. № 765. С. 78–81.
3. Денькович В. Репрезентації та символізм народних музичних інструментів у сучасній українській національній культурі. *Українські культурологічні студії*. 2023. № 12. Т. 1. С. 84–87. [https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1\(12\).18](https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1(12).18)

4. Lee D. Hornbostel-Sachs Classification of Musical Instruments. *Knowledge Organization*. 2020. Vol. 47. № 1. P. 72–91. DOI: <https://doi.org/10.5771/0943-7444-2020-1-72>
5. Chun I.P. *Musical Instruments of Korea*. 1st ed. Seoul : Asian Culture, 2025. ISBN 979-11-92666-23-5.
6. Українська народна музична творчість : навчальний посібник / упоряд. Л.С. Соколова. Харків : Друкарня МАДРИД, 2019. 126 с. ISBN 978-617-7683-95-6.
7. Everything Korea. *A Guide to Korean Traditional Music: Instruments and Genres*. URL: <https://everythingkorea.blog/2025/03/20/a-guide-to-korean-traditional-music-instruments-and-genres/> (дата звернення: 19.11.2025).
8. Сідлецька Т.І. Шляхи виникнення та розвитку кобзи і бандури в Україні. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. 2010. Вип. 16. Т. 1. 219 с.

REFERENCES

1. Dans, T. (2007). Terminologie et ontologie: Théories et applications. TOTh 2007: Terminologie et Ontologie. Annecy, France. Retrieved from: https://christophe-roche.fr/Bibliographie/2007/Ontoterminologie_TOTh_2007.pdf
2. Bulyk-Verkhola, S. (2013). Leksyko-semantychni protsesy v ukrainskii muzychnii terminolohii [Lexical-semantic processes in Ukrainian musical terminology]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha»*. Serii: *Problemy ukrainskoi terminolohii*, (765), 78–81 [in Ukrainian].
3. Denkovych, V. (2023). Rerezentatsii ta symbolizm narodnykh muzychnykh instrumentiv u suchasni ukrainskii natsionalni kulturi [Representations and symbolism of folk musical instruments in contemporary Ukrainian national culture]. *Ukrainski kulturolohichni studii*, 12(1), 84–87. [https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1\(12\).18](https://doi.org/10.17721/UCS.2023.1(12).18) [in Ukrainian].
4. Lee, D. (2020). Hornbostel-Sachs classification of musical instruments. *Knowledge Organization*, 47(1), 72–91. <https://doi.org/10.5771/0943-7444-2020-1-72>
5. Chun, I.P. (2025). *Musical instruments of Korea* (1st ed.). Seoul: Asian Culture.
6. Sokolova, L.S. (2019). *Ukrainska natodna muzychna tvorchist: navch. posib.* [Ukrainian folk musical creativity: a textbook]. Kharkiv: Drukarnya MADRYD [in Ukrainian].
7. Everything Korea. (2025). *A guide to Korean traditional music: Instruments and Genres*. Retrieved from: <https://everythingkorea.blog/2025/03/20/a-guide-to-korean-traditional-music-instruments-and-genres/>
8. Sidletska, T.I. (2010). Shliakhy vynyknennia ta rozvytku kobzy i bandury v Ukraini [The origins and development of the kobza and bandura in Ukraine]. *Naukovi zapysky Rivnenskoho derzhavnogo humanitarnoho universytetu*, 16(1), 219 p. Rivne: RDHU [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 20.11.2025

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 15.12.2025

Дата публікації (оприлюднення) статті: 30.12.2025